

Sygn. akt V Kz 283/23

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2023 roku

Sąd Okręgowy w Łodzi, V Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: sędzia Zbigniew Mierzejewski

Protokolant: staż. Beata Ociesa

przy udziale Prokuratora Tomasza Grona

po rozpoznaniu w sprawie G. A.

skazanego za czyn z art. 178a § 1 k.k. i art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

zażalenia wniesionego przez kuratora małoletnich pokrzywdzonych

na postanowienie Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 9 lutego 2023 roku

w sprawie o sygn. akt II K 1318/20

w przedmiocie przyznania wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną małoletnim pokrzywdzonym z urzędu

na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 11 ust. 2 pkt 3 oraz ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800)

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że podwyższyć zasądzoną na rzecz adw. A. P. kwotę wynagrodzenia za reprezentowanie małoletnich pokrzywdzonych z urzędu do kwoty 3360 (trzy tysiące trzysta sześćdziesiąt) złotych.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 lutego 2023 r., w sprawie o sygn. akt II K 1318/20, Sąd Rejonowy w Zgierzu zasądził od Skarbu Państwa na rzecz kuratora procesowego czworga małoletnich pokrzywdzonych - adw. A. P. łączną kwotę 1314 złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pokrzywdzonym z urzędu w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

Postanowienie Sądu Rejonowego zaskarżyła zażaleniem kurator małoletnich pokrzywdzonych, występujących w sprawie jako oskarżyciele posiłkowi, zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu obrazę prawa materialnego, tj.:

- § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej jako przepisu sprzecznego z art. 4 ust. 2 w zw. z art. 31 ust.1, art. 2 i art. 92 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji RP przez to, że wskazana w nim stawka maksymalna wynagrodzenia pełnomocnika, będącego adwokatem jest niższa o 60% od stawki w tych samych sprawach dla pełnomocników, których zakres czynności i przygotowanie zawodowe jest tożsame;
- art. 99³ k.r.o. w zw. z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP i niepodwyższenie wynagrodzenia kuratora, który jest podatnikiem obowiązany do rozliczenia podatku od towarów i usług o należną kwotę tego podatku VAT, co

oznacza pomniejszenie tego wynagrodzenia w stosunku do stanu prawnego obowiązującego przed 15 marca 2018 r., bez dostatecznego uzasadnienia oraz narusza konstytucyjną zasadę równości.

W konkluzji zażalenia kurator małoletnich pokrzywdzonych, występująca jednocześnie jako pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych, wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i przyznanie na jej rzecz wynagrodzenia w kwocie po 840 zł w stosunku do każdego z oskarżycieli posiłkowych, powiększonej o należny podatek od towarów i usług według stawki 23%.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Zażalenie kuratora procesowego małoletnich pokrzywdzonych – adw. A. P. było częściowo zasadne.

Kwestia wynagrodzenia przysługującego kuratorowi wyznaczonemu do reprezentacji interesów małoletniego pokrzywdzonego w postępowaniu karnym została uregulowana w art. 99³ ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 1359).

Zgodnie z treścią tego przepisu wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego do reprezentowania dziecka w postępowaniu innym niż postępowanie cywilne i zwrot poniesionych przez niego wydatków ustala się na podstawie przepisów określających wysokość wynagrodzenia i zwrot wydatków kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej, a zatem na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U. z 2018 r., poz. 536).

Zgodnie z § 1 ust. 1 powołanego rozporządzenia wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla strony w sprawie cywilnej ustala się w kwocie nieprzekraczającej 40% stawek minimalnych za czynności adwokackie określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1184), a w przypadku gdy kuratorem jest radca prawny - w kwocie nieprzekraczającej 40% stawek minimalnych za czynności radców prawnych określonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 225 ust. 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1166), w obu przypadkach nie mniej niż 60 zł.

Trudno podzielić zarzut zażalenia, zwłaszcza w aspekcie obowiązków kuratora w postępowaniu karnym, iż przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 roku w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej, określające wysokość wynagrodzenia kuratora także w postępowaniu karnym, pozostają w sprzeczności z konstytucyjną zasadą równości określoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Nakład pracy i obowiązki procesowe kuratora nie muszą być tożsame z nakładem pracy i obowiązkami pełnomocnika procesowego strony. W szczególności kurator nie jest zobowiązany do złożenia oświadczenia w imieniu małoletniego pokrzywdzonego o działaniu w sprawie w charakterze oskarżyciela posiłkowego, a następnie uczestniczenia jako reprezentant procesowy strony w postępowaniu sądowym. Choćby tylko z tego powodu czynności kuratora oraz pełnomocnika procesowego strony nie muszą być identycznie wynagradzane.

Rzecz jednak w tym, że reprezentacja małoletnich pokrzywdzonych, wykonywana przez adw. A. P. w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w Zgierzu, nie ograniczyła się do realizacji obowiązków kuratora, za którą to czynności Sąd Rejonowy przyznał wynagrodzenie, ale przekształciła się w reprezentowanie małoletnich pokrzywdzonych, którzy jako oskarżyciele posiłkowi stali się stronami postępowania, jako ich pełnomocnik z urzędu.

Z tego powodu podstawą ustalenia wysokości wynagrodzenia za reprezentację małoletnich oskarżycieli posiłkowych z urzędu powinny być, wobec treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 2022 r., w sprawie SK 78/21, stwierdzającego, że analiza statusu adwokatów i radców prawnych oraz ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane z urzędu i zobowiązane do zastępstwa prawnego, prowadzi do uznania, iż różnicowanie ich

wynagrodzenia poprzez obniżenie, w stosunku do wynagrodzenia, jakie otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru, nie ma konstytucyjnego uzasadnienia, powołane w części wstępnej postanowienia, przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, określające wysokość stawek minimalnych wynagrodzenia za reprezentowanie oskarżycieli posiłkowych w postępowaniu sądowym.

Zgodnie z § 11 ust. 2 w zw. z ust. 7 rozporządzenia stawka minimalna za reprezentowanie oskarżyciela posiłkowego w postępowaniu przed sądem rejonowym w postępowaniu zwyczajnym lub przed wojskowym sądem garnizonowym wynosi 840 zł, zaś zgodnie z § 17 pkt 2 rozporządzenia jest ona ustalana oddzielnie od każdej z reprezentowanych osób.

Z uwagi na fakt, iż adw. A. P. reprezentowała czworo oskarżycieli posiłkowych należne jej wynagrodzenie, ustalone według stawki minimalnej, powinno wynosić 3360 zł.

Nie był natomiast zasadny zarzut zażalenia dotyczący podwyższenia kwoty należnego pełnomocnikowi wynagrodzenia o stawkę podatku od towarów i usług.

Obowiązek podwyższenia wynagrodzenia za reprezentowanie oskarżycieli posiłkowych z urzędu o stawkę podatku od towarów i usług wynikał z, uznanego za sprzeczne z Konstytucją RP, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r., poz. 18), w którym wysokość stawek minimalnych wynosiła połowę wysokości stawek minimalnych określonych dla w sytuacji, w których pomoc prawna była świadczona z wyboru.

Konsekwencją odstąpienia od ustalenia wysokości wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu, w oparciu o uznane za sprzeczne z Konstytucją RP przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, jest zastosowanie w całości do ustalenia wysokości wynagrodzenia pełnomocnika bądź obrońcy z urzędu przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, które nie dają podstaw do podwyższenia należnego wynagrodzenia o stawkę podatku od towarów i usług.

Selektywne stosowanie przepisów dwóch powołanych wyżej rozporządzeń, tj. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie do określenia wysokości wynagrodzenia, zaś rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu jako podstawy do jego podwyższenia o stawkę podatku od towarów i usług nie tylko nie ma normatywnego uzasadnienia, ale w warstwie aksjologicznej prowadziłoby do nieuzasadnionego zróżnicowania sytuacji pełnomocników bądź obrońców w zależności od tego, czy pomoc prawna udzielna jest z wyboru, gdzie stawka wynagrodzenia zawiera już w sobie podatek od towarów i usług, czy też, w razie pomocy prawnej z urzędu, powinna zostać o stawkę tego podatku podwyższona.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w sentencji postanowienia.